

ВИСНОВОК

рецензента, кандидата педагогічних наук, доцента
Степанової Людмили Павлівни
про дисертаційне дослідження Стрюк Мирослави Вячеславівни
на тему «Методика формування виконавської культури підлітків у процесі співацької діяльності в закладах загальної середньої освіти»,
подане на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії
за спеціальністю 014 Середня освіта. Музичне мистецтво.

Актуальність дослідження М.Стрюк обумовлюється динамічними умовами сучасного мистецького простору, інформаційною перенасиченістю, глобалізаційними та інтеграційними процесами, що впливають на можливості та функції сучасної освітньої парадигми. Отже, тема дисертантки відповідає запитам сьогодення щодо формування особистості нашого сучасника - людини вихованої та освіченої - культурної, яке починається в закладі загальної середньої освіти. Спираючись на беззаперечний постулат щодо взаємозв'язку культури, діяльності і творчості дисертантка актуалізує тему формування виконавської культури підлітків, орієнтовану на підтримку і розвиток співацьких талантів школярів.

У **ВСТУПІ** окреслено сучасний стан розробленості поставленої проблеми, обґрунтовано актуальність теми дослідження, відповідно до мети (розробити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити методику формування виконавської культури підлітків у процесі співацької діяльності в закладах загальної середньої освіти) визначено завдання та методи дослідження. Розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих результатів, наведено дані щодо апробації та впровадження їх у педагогічну практику.

Розв'язання означених завдань дозволило дисертантці у **першому розділі** дослідження *«Науково-теоретичні засади дослідження проблеми формування виконавської культури підлітків»* проаналізувати досліджувану проблему в науково-методичних джерелах, розглянути поняття «культура» в ретроспективній послідовності як динамічний процес, де головним суб'єктом трансформації та відтворення смислів виступає людина; визначити культуру як багатозначне явище мультифункціонального призначення, що охоплює освіту, виховання, дотримання норм моралі та цінності; виявити доцільні підходи для визначення змісту та сутності виконавської культури підлітків (діяльнісний, системний, інтегративний, особистісний та акмеологічний підходи).

Щодо обґрунтування дисертанткою концептуальних позицій, заслуговують на увагу авторські формулювання ключових взаємозумовлених понять, зокрема, виконавської культури підлітків в процесі співацької діяльності як *граничну досконалість, як теоретичний стан найвищої якості виконання у вигляді полімотивованої системи, зорієнтованої у практичну площину згідно потреб та інтересів підлітка, націлена на досягнення успішності та реалізованості виконавця в процесі музичної діяльності, що передбачає якісне зростання.*

У другому розділі – «*Організаційно-методичні засади формування виконавської культури підлітків у процесі співацької діяльності*» розроблено компонентну структуру (мотиваційно-ціннісний, емоційно-вольовий, когнітивно-діяльнісний та творчо-рефлексивний компоненти), обґрунтовано критерії (міру спрямованості до постійного вдосконалення виконавських здібностей та ступінь сформованості ціннісних орієнтацій; ступінь сформованості емоційно-вольової сфери в процесі співацької діяльності; міру отримання та оперування інформації в процесі співацької діяльності; ступінь творчого самовираження в процесі інтерпретації музичного твору та міра сформованості саморефлексії) та показники, яким надано якісні характеристики; визначено принципи (емоційної зацікавленості та емпатійності; інтеграції мистецьких знань; опори на художньо-естетичний досвід; орієнтації на художньо-естетичні потреби і смаки учнів; творчої свободи в художній інтерпретації вокального твору), педагогічні умови (забезпечення творчої атмосфери освітнього середовища; зорієнтованість на баланс освітньої та розважально-дозвільнєвої функцій у навчально-виховному процесі; активне залучення учнів до концертної практики; стимуляція до практичного втілення індивідуальної (власної) виконавської концепції у музично-творчому продукті) та розроблено організаційно-методичну модель формування виконавської культури підлітків у процесі співацької діяльності в закладах загальної середньої освіти, яка є вартісним здобутком дослідження.

На наш погляд, суттєвим є те, що в межах мотиваційної сфери виконавської діяльності творча індивідуальність особистості розглядається дисертанткою як ключовий фактор у розвитку виконавської культури підлітків в процесі співацької діяльності. Заслуговує на увагу також акцентування саморефлексії підлітка (в межах обґрунтування критерію творчо-рефлексивного компонента). Адже цей процес є важливим і необхідним для його саморозвитку, саморегуляції і самоактуалізації.

У третьому розділі – «*Експериментальне дослідження формування виконавської культури підлітків в процесі співацької діяльності*» – окреслено

рівні сформованості виконавської культури підлітків; проведено діагностування стану сформованості виконавської культури підлітків у процесі співацької діяльності, експериментально перевірено поетапну методику її формування в закладах загальної середньої освіти та доведено її ефективність, що виражається в наведених статистичних даних.

Наукова новизна визначена в дисертації об'єктивно і відповідає здобуткам. Вона полягає у розробленні поетапної методики формування виконавської культури підлітків у процесі співацької діяльності в закладах загальної середньої освіти, формулюванні сутності і визначенні специфіки, в уточненні поняття «виконавська культура підлітків», у розробленні змістових компонентів, методичних засад і організаційно-методичної моделі,

Прописані в дисертації позиції наукової новизни впливають із формулювань і висновків, що є логічним і цінним в **теоретичному плані**, і спрямовують **практичну значущість** дисертації, зокрема її діагностичну і методичну складові. Практичне значення мають запропоновані методи і форми формування виконавської культури підлітків у процесі співацької діяльності з детальним описами – інструкціями їх запровадження на різних етапах методики.

Практична цінність дослідження полягає в тому, що основні теоретичні положення дисертації можуть бути використані як навчальний матеріал у навчально-освітньому процесі предмета «Музичне мистецтво», під час підготовки до концертної, сценічної або позаурочної діяльності вчителями музичного мистецтва середньої та старшої ланки закладу загальної середньої освіти, керівниками музичних гуртків або колективів відповідної вікової категорії.

Структура дисертації є традиційною для викладу тексту педагогічних досліджень, що оптимально відображає логіку дослідницького процесу. Текст дисертації містить оптимальну кількість графічних зображень та таблиць для унаочнення окремих положень, що структурує роботу.

Висновки до розділів і загальні висновки дають вичерпні відповіді щодо результатів розв'язання завдань дисертації. Змістовними є додатки до основного тексту дисертації. Результати дослідження представлено у публікаціях, які повністю відображають зміст відповідних розділів поданої до рецензування роботи.

ВИСНОВОК. Дисертація М.Стрюк на тему «Методика формування виконавської культури підлітків у процесі співацької діяльності в закладах загальної середньої освіти» є цілісним завершеним дослідженням, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої

освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 і може бути рекомендоване до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Рецензент

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри хорового диригування
та теорії і методики музичної освіти
факультету мистецтв
імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова

